

FILOLOGIA POLSKA II STOPIEŃ

WYBRANE ZAGADNIENIA HISTORII LITERATURY POLSKIEJ I

(I rok, semestr 2 letni, 30 godzin ćwiczeń)

prof. dr hab. Dariusz Rott

Kultura literacka braci czeskich w dawnej Polsce

Celem zajęć jest ukazanie różnorodnego, wielowyznaniowego i wielokulturowego, tolerancyjnego oblicza dawnej Rzeczypospolitej poprzez przybliżenie studentom dziedzictwa kulturowego jednej z mało dziś znanych mniejszości wyznaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu braci czeskich na rozwój literatury polskiej. Metody: analiza tekstów kultury i tekstów źródłowych, lektura własna, metoda projektowa i problemowa, podająca, zajęcia terenowe – wyprawa historyczno-kulturowa do Pszczyny szlakiem Piotra Wacheniusa.

Opis: jednota Braci Czeskich, wywodząca się z husytyzmu i ruchu taborytów, wywarła istotny wpływ na kulturę (w szczególności na literaturę, książkę i drukarstwo), edukację, pedagogikę (dokonania Jana Amosa Komeńskiego) i ekumenizm, w tym na krajobraz kulturowy Wielkopolski i Śląska. W epokach dawnych odnotowujemy dwie fale emigracji braci czeskich do Polski – w 1548 i po 1620 (tzw. emigracja pobiałogórska). W latach 1628-1656 Leszno, zwane wówczas wielkopolskimi Atenami, stało się stolicą czeskiej emigracji. Zanalizowana zostanie ikonosfera tego miasta, inne pozostałe na terenie ziem polskich zabytki kultury materialnej i duchowej Jednoty w Polsce (m.in. Ostroróg, Pszczyna, Wschowa), twórczość literacka braci Rybińskich, Daniela Vettera (drukarza, wsławnego młodzieńczą podróżą na Islandię i pierwszym w języku polskim opisem wyspy wydanym w 1638 r.), Piotra Wacheniusa (poety, teologa i poborcy ceł od piwa w Pszczynie) oraz działalność J.A. Komeńskiego, w tym jego tzw. „czarna legenda”. Będziemy analizować m.in. unikatowe źródła (Biblioteka Braci Czeskich), które w 2015 r. zostały umieszczone na Światowej Liście Programu „Pamięć Świata” w ramach programu UNESCO. Materiały te, przechowywane w Archiwum Państwowym w Lesznie, Bibliotece Raczyńskich w Poznaniu i Bibliotece Kórnickiej dostępne są w ramach Wielkopolskiej Biblioteki Cyfrowej ([Akta Braci Czeskich - Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa \(wbc.poznan.pl\)](#))

dr hab. Grażyna Maroszczuk, prof. UŚ

Formy reportażowe - interpretacje

Przedmiotem kursu będzie analiza i interpretacja książkowych reportaży o tematyce społecznej, interwencyjnej. Skomplikowane formy reportażu hybrydycznego zdominowały percepcję literacką drugiej dekady XXI wieku. W trakcie kursu, przy wykorzystaniu wybranych tekstów i odniesień do historii literatury i socjologii, oglądowi poddane zostanie zagadnienie literackiego reportażu, który chce brać udział w debacie społecznej, wstrząsnąć zbiorowym stanem świadomości. Zaproponowany cykl spotkań dotyczył będzie różnych konkretyzacji literackich i przekrojów tematycznych (bieda, etnicyzm, przemoc). Lektura wybranych przykładów stanowić może jeden z możliwych sposobów oglądu historycznej zmienności reportażu, jego różnorodności i skomplikowania formalnego. Prezentując studentom wybrane przykłady reportażu tradycyjnego okresu międzywojnia (Ksawery Pruszyński, Wanda Mercel) i współczesnego (Wojciech Tochman, Jacek Hugo-Bader, Jacek Hołub) zapytamy o to, jak literatura ta „mąci” w społecznych poglądach na temat statusu rzeczywistości, oferuje nadzieję na zmianę w obszarach systemowych zaniedbań, ujawniając jednocześnie niemoc interpelacji tych, którzy próbują zjawiska te opisywać.

dr hab. Maria Janoszka, prof. UŚ

W kręgu czarnego romantyzmu

Problematyka zajęć będzie obejmowała zagadnienia charakterystyczne dla literatury czarnego romantyzmu, który wyróżniają między innymi: fascynacja złem i ciemnymi stronami ludzkiej psychiki; motywy obłędu i zbrodni, barbarzyństwa, okrucieństwa; melancholia, pesymizm i nihilizm; groza, „estetyka okropności”, frenezja. Przedmiotem refleksji staną się również takie kategorie estetyczne, jak groteska i ironia, całości analiz przyświecać zaś będzie chęć wskazania w polskim romantyzmie tendencji kontynuowanych przez późniejsze epoki, w tym literaturę współczesną. Oprócz dzieł najważniejszych rodzimych twórców romantycznych wśród pozycji lekturowych znajdują się też utwory N. Żmichowskiej, J.B. Dziekońskiego, L. Sztjrmery, J.I. Kraszewskiego czy J.J. Sękowskiego.